

Kettunen Anne

17.11.2014

94/14/L/A

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi
verkko@minedu.fi

Lausunto Opetus- ja kulttuuriministeriölle ammatillisen lisä- ja peruskoulutuksen järjestämisverkosta ja järjestämisluvista sekä laiksi ammatillisen perus- ja lisärahoituksen rahoitusjärjestelmästä

Metsäteollisuus ry pitää tärkeänä ammatillisen koulutuksen uudistamista työelämän osaamis- ja osaajatarpeiden lähtökohdista. Ammatillista koulutusta on kehitettävä kokonaisuutena. Ammatillista perus- ja lisäkoulutusta, oppisopimuskoulutusta ja näyttötutkintojärjestelmää on uudistettava kokonaisuutena niin, että ne toimivat nykyistä joustavammin ja työelämän tarpeisiin nopeasti reagoiden. Rahoitusjärjestelmät eivät saa luoda raja-aitoja eri koulutusmallien hyödyntämiseen ja joustavaan yhdistämiseen.

Koulutusvolyymeiltaan pienten mutta kansantaloudellisesti merkittävien alojen koulutusta tulee tarkastella valtakunnallisesti turvaten työvoiman tarve elinkeinoelämän tarpeisiin. Esimerkiksi metsäkoneenkuljettajien, puutavara-auton kuljettajien ja prosessinhoitajien koulutus ja saatavuus tulee varmistaa tasaisesti metsäteollisuuden puunkorjuualueilla ja tuotantolaitosalueilla ympäri Suomen. Opetus- ja kulttuuriministeriön tulee luoda malli ja ohjausjärjestelmä koulutuksen valtakunnalliseen tarkasteluun ja koordinointiin.

Rahoitusjärjestelmän tulee kannustaa oppilaitoksia tarjoamaan ja räätälöimään yhteistyössä työnantajien kanssa joustavia, yksilöllisiä koulutuspolkuja. Koulutuksenjärjestäjillä tulee olla mahdollisuus yhdistää ammatillista perus- ja aikuiskoulutusta ja oppisopimuskoulutusta joustavasti ilman, että järjestämisuotoon sidottu rahoitus määrittäisi oppilaiden ohjaamista tietyn tyyppisiin koulutusmuotoihin ottamatta huomioon kokonaisuutta ja työelämän tarpeita. Oppilaitosten ja yritysten tulee voida toimia joustavasti yhteistyössä ja kehittää erilaisia malleja, joissa voidaan yhdistää oppilaitosmuotoinen opiskelu ja oppisopimus. Esimerkkinä 2+1 malli, jossa kaksi vuotta opiskeltaisiin oppilaitoksessa ja kolmas vuosi oppisopimuksessa työnantajalla. Tämä on tärkeä kysymys oppisopimuskoulutuksen hyödyntämiseksi teollisuudessa, jonka tuotantolaitoksilla monet työtehtävät ovat sellaisia, joihin nuoria ei voida ottaa oppisopimukseen johtuen asetuksista nuorille vaarallisista ja erittäin vaarallisista töistä.

Kettunen Anne

17.11.2014

94/14/L/A

Ammatillisen koulutuksen rahoitusmallin mittariston painotus tulee olla suoritteissa ja vaikuttavuudessa. Painoarvo tulee olla tutkinnon suorittamisessa ja työllistymisessä. Ammatilliseen koulutukseen tulee valmistella rahoitusmittarit opiskelija- ja työnantajapalautteelle.

Hallituksen esityksessä uudeksi rahoitusjärjestelmäksi esitetään luovuttavaksi rahoituksen määräytymisestä kustannuspohjaisena ja muutettavaksi rahoitus valtion talousarvioon perustuvaksi. Metsäteollisuus ry muistuttaa, että myös jatkossa alakohtaisten kustannuserojen tunnistaminen ja seuranta on välttämätöntä ja rahoituksen tulee seurata koulutuksen todellisia kustannuksia ottaen esimerkiksi huomioon kalliit investoinnit. Ammatillisen koulutuksen valtion rahoitus tulee maksaa jatkossakin suoraan koulutuksenjärjestäjälle.

Jotta ammatillista koulutusta ja joustavia työssäoppimis- ja oppisopimusmalleja voitaisiin hyödyntää täysimääräisesti, on kalliimpien alojen työnantajille korvattava oppilaan työssäoppimisen ja oppisopimuskoulutuksen aiheuttamia kustannuksia ja tulonmenetyksiä. Työantajan tulisi saada kulukorvaus työssäoppimisjaksolta ja korotettu koulutuskorvaus oppisopimusjaksolta.

Metsäkoneenkuljettajien koulutuksen kumppanuusyhteistyömalli eli ns. satelliittiyhteistyöverkosto tulee kokonaisuutena uudistaa. Malli pohjautuu metsäkoneenkuljettajakoulutuksen järjestämislupien jakamiseen varsinaisten lupakoulujen ja yhteistyökoulujen välillä niin, että koulutustarjonta kattaisi koko maan. Nykyinen malli toimii heikosti ja siitä puuttuu valtakunnallinen ohjaus. Järjestelmä antaa mahdollisuuden keskenään kilpaileville oppilaitoksille toteuttaa usein pelkästään omista maakunnallisista lähtökohdistaan arvioitua linjaa, mikä ei ota huomioon työvoiman tarpeita alueen ulkopuolella eikä valtakunnallisesti. Mallin ongelmat vaarantavat jo nyt vakavalla tavalla osaavien kuljettajien saatavuuden kasvavan biotalouden tarpeisiin. Kumppanuusjärjestelmä on myös kustannustehoton ja järjestämislupien ja aloituspaikkojen luovuttamisessa on ollut käytännön hankaluuksia. Keskeinen ongelma on satelliittioppilaitoksen saama alhainen rahoitus verrattuna varsinaisen järjestämisluvun omaavaan oppilaitokseen ja koulutuksen jatkon epävarmuus. Myös oppilaiden liikkuvuus paikkakunnalta toiselle on ollut heikkoa. Malli on käytännössä estänyt kuljettajakoulutuksen järjestämisen vakaalle pohjalle Etelä-Suomessa, missä on suurimmat nuoret ikäluokat, mittavat puunkorjuumäärät ja pulaa ammattitaitoisesta työvoimasta. Metsäkoneen kuljettajakoulutuksen kokonaisuudistuksessa tulee varmistaa, että Etelä-Suomeen saadaan viipymättä omalla koulutuksen järjestämisluvalla metsätalouden perustutkintoon (metsäkoneenkuljetuksen koulutusohjelma) kouluttava oppilaitos.

Heikki Pajuoja raportissa

(http://www.metsateho.fi/files/metsateho/Raportti/Raportti_222_Metsaalan_kuljettajakoulutusjarjestelman_toimivuus_hp.pdf) OKM:lle 2013 ehdotetaan metsäalan perustutkinnon järjestämislupien myöntämistä

Kettunen Anne

17.11.2014

94/14/L/A

määräajaksi, esimerkiksi viideksi vuodeksi. Metsäteollisuus ry tukee Pajuoja selvityksen linjauksia sekä kannattaa lupien määräaikaaisuutta ja lupakriteeristön luomista.

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja